

Locuinta Redactorului

Cancclari'a Redactiunii

e in
strata' tragatorului (Ló-
vésutoza), Nr 5.Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii”.
Articolii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii:

prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei a.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 - 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taca a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 4. martiu, 1871.

Bordeaux, Versalia, si St. Pe-
rupolesunt asta-di cele trei puncte la cari
sunt atintate privirile. Din Versalia s'a dictatu
conditiunile pacii cu tota rigorea possible a sume
suntii si inganfatului invingutoriu. La Bordeaux,
adunarea nationala, inecandu-si dorerea, se sapuse
statismului situatiunii. Conditiiunile borussice se
diferenta cu 546 voturi contr'a 107. Precum se
vede numai radicalii, intru intielesu strinsu, si de-
putatii partiloru Alsaciane si Lotaringice. devenite
acum nemtiesci, votara contr'a pacii, dar' intre cei
546 deputati, cari votara primirea, inca nu se va
fi gasindu neci unulu, ca intru adunculu inimiei
salle se nu fi juratu: resbunare!

Mari greutati are se intempine la Brussel'a,
unde se va face acusi definitiv'a negociare a pa-
cii, punctulu. carele, pana la respunderea colossa-
lei summe de 5 miliarde, prescrie ocuparea de-
spartiemintelor resaritene alle Francei prin osti-
rile prussianesci si functiunarea deregatoriloru fran-
cesi sub conducerea generaliloru prussianesci. In-
ocovoiati sub jugulu crudulu invingutoriu, locuito-
rii acestoru parti numai cu greutati mari voru pote
lua parte la nou'a vietia politica a tierii si voru fi
nevoiti doi seu pote trei ani de dille a ingrasia pre
sugrumatori' sei. „Sange curse destullu in Fran-
cia,” va fi dicundu Ginghischanulu Vilhelmu „a-
cum se curga in torrenti sudorea poporului de-
vinsu, banii lui in pung'a mea.” Pana acum Bo-
russii au grassatu ca tigri, de acu innainte voru
grassa ca vampiri! Ocuparea despartiemintelor
resaritene mai are si scopullu strategicu de a sta-
ga'ta indata ce Franci'a ar' da vre-unu semnu de
pregatiri militaresei si de la Reims, unde va re-
siede principele de corona. a naval' dreptu spre
Paris. Cu parerea de reu voru vedé si Prussianii
ca incheiara pace de scurta durata si „Daily
News” se pare a avé totu dreptulu, invinuindu
pre Bismarcu de cea mai grea crima, ca ar' avé
intentiunea de a produce cu de a sil'a unu allu
doile resbellu punicu, pentru ca nou'a Cartagine
Parisulu, cuceritu de nou se fie derimatu d'in
temelle. Bonulu geniu allu omenimei inse va ve-
ghiá, speramu noi, si va da de rusine calculii re-
leloru spirite indracite de la Versalia. Dupa re-
petirea desastreloru de la Vaterloo se pote repeti
si Iena. — Leului britanicu i-se voru deschide
ochii si va scuturá jub'a (com'a) acusi ce va face
amar'a esperientia despre amicabilele intentiuni Rus-
so-Americane facia de interesele salle in Indi'a
si Americ'a.

Telegrammele schimbate, cu intentiune, intre
ambii tari nu mai lasa neci una indoela despre
conspirarea si conjurarea loru in contr'a libertatii
poporeloru. Tiarri dederu a se intielege ca nimene
in Europ'a se nu outedie a gramusda, ca-ci nego-
tiulu de reciproca assecurare intre d'insii este
gat'a inchiatu. „Mie Europ'a centrale” dice un-
chiulu, si nepotulu raspunde „Mie Constantinopolea
si cellea ce se tienu de ea” avendu totu re-
spectulu de unchiulu seu, carele este mai mare
strengariu de catu nepotulu.

Apoi ticalos'a diplomatia ostrunguresca a lui
Beust-Andrassi mai crede inca cu mintea tarba-
cita intru infratrea si aliantia seriosa a Prussiei
cu Austri'a si ca i va succede a desbiná pre Prus-
sia de cãtra Russi'a! Napoleon III. inca au cer-
catu asta, dar' Gortiacovu va fi risu si atunci ca
asta-di in punni de simplicitatea diplomatica a
unoru astfelu barbati de statu. Neci una data Mus-
calulu n'ar' fi concesu extraordinari'a intarire si conso-
lidare a Germaniei prin Prussia, daca n'ar' fi primi-
tu in schimbu solida garantia de compensatiuni, cari
trece de parte preste angustele margini alle resul-
tatulu cascigatu in cestiunea pontica. Sciutu este
ca la Ems s'a vorbitu si despre Gallici'a, ultimulu
petecu d'in hainele celle sfasiate alle Poloniei. Apoi
in cellu mai favorabilu casu unde ar' duce even-
tuslea aliantia austro-prusiana? De a dreptulu
la reactionari'a Santa-Alliantia, de afurisita me-
moriam Austri'a nu pote acceptá neci unu bine de
la Prussia d'in singur'a cauza ca stá in callea am-

bitiuniloru Prussiei, deci n'ar' avé neci unu motivu
d'a se face argatulu preaumillitu, praesuppusu si
fora vointia a duoru cavaleri de jafu. Cu tote
acestea de la barbatii de statu ai Austriei nemica
nu acceptamu. Numai Angli'a pote fi punctulu de
crystalisatiune allu unu sistemu bine combinatu
de resbunare pentru peccatele la ceriu strigatorie
alle Prussiei. Elementulu latinu se va aduna in
giurulu acestui punctu, si Austri'a atunci va avé
si ea atat'a coragiu catu face sementi'a de mus-
tariu.

Pareri despre Pace.

A fora de diurnalele prussianesci si câte-va
coditie de alle loru in Austri'a, tota lumea civili-
sata condemna cu una voce nepomenita asprime a
conditiuniloru de pace. Inse-si diurnalele nemtiesci
recunoscu acesta neaudita asprime, elle inse su-
stieniu cu nerusinare teutonica, cumca Borussii
trebuia se fie crudi pentru ca Franci'a se se infre-
nedie si se nu pota incepe nou resbellu. Numai
mintea neamtiului au potutu scorni astfelu de me-
diuloce pentru a se assecurá pacea, noi credemu,
ca in crudime jace simburele noulu resbellu.
acestu simbure va incolti acusi. Manet alta mente
repostum! Este sciutu ca poporele latine „tenu
minte” si acesta insusire, atunci candu ti-se va-
tema demnitatea nationala si chiaru cea umana, este
nobilu. — Diurnalele anglicane, caroru-a
nu li-se pote face imputarea de inimicitia (dusma-
nia) principiale contr'a Germaniei, condemna in
unanimitate esorbitantele pretensiuni alle Borus-
siei si prevestescu nou resbellu, ca urmare neape-
rata a nesatiului si lacomei prussianesci. Asié
„Daily Tel.” dice „Bismarcu si Moltke au
lucratu ca Wallenstein si Tilly. De la resbellulu
cellu de 30 de anni incoce, Germani'a n'a progres-
satu. Conditiiunile s'au pusu cu intentiune astfelu
ca noulu resbellu se devina neevitabilu. Elle in-
carca responsabilitate cumplita a supra omeniloru
cari stau asta-di in fruntea Germaniei.” „Times”
dice „Va veni tempulu candu unu sublocuteninte,
ca Bunaparte, va renasce, carele va conduce pre
Francesi in contr'a Germaniei, candu acesteia i
voru lipsi Bismarcu si Moltke.” „Daily News”
dice „Nemtii reintorna incarcati de preda si jafuri,
dar' lasa suveniru de ura si resbunare contr'a ja-
fuitoriloru.”

Mare insemnetate au cuvintele diuariului „Fran-
ce” care nu se tiene de celle radicale si cu tote
acestea in Nr. de 25. fauru, aréta ca campania
Nemtiloru in Franci'a n'a fostu de felu gloriosa,
pentru ca ei „navalira cu unu millionu de fetio-
ri a supra Francei, carea d'in necapacitatea gu-
vernulu n'a fostu in stare de aperare.” Pentru
Franci'a, dice mai de parte „pacea este onorifica,
pentru ca dede lumii dovedi si esemplu de re-
sistintia cerbicosu, inse pentru Germani'a pacea
e rusinosa, pentru ca au vatematu tote drepturile
umanitati.” Apoi „Invingatorii nu se multi-
mescu d'a ne ruina pentru presentu, ci cerca a ne
jafu si pre viitoriu. Patrioti esaltati afirma, ca
Franci'a e umilita. Nu e adeveratu. Daca, in vii-
toriu cellu mai de aproape, agitatiunea se va fi
alinatu in catu-va, atunci se va vedé ca France-
sulu va fi mandru de nationalitatea sa, pre candu
inimicii nostri numai cu rusine voru poté martu-
risi „eu sum neamtiu, adeca me tienu de una na-
tiune de pirati si strengari.”

Daca Bismacu cere mai mare portiune de
territoriu, am poté accusá sumet'a sa si daca tia-
rulu Vilhelmu insiste pentru intrarea triumfale in
Paris, am poté recunoscé in asta dorintia vanita-
tea sa nevindecabile; inse daca vedemu ca ei voru
se ni rapesca ultimele isvove succursale, atunci
avemu totu dreptulu de a i despretiui pentru ne-
satiulu loru si lacomia de jafu. Bismarcu se mira,
ca press'a parisiana nu gasesce a fi prea naturali
conditiunile de pace, cari ni-le dictedia; ellu afla
de lucru straoardenariu, ca vorbimu de resbunare.
Si ore care omu de onore si inima pote intempina
fora indignatiune pretensiunile, cari le formuledia

pre tota diu'a invingutorii? Aiba grige, ca ci una
picatura ajunge, ca pocalulu amaritiunii se se
verse si cine scie ce va mai urma apoi? Asse-
mene vorbescu tote diurnalele francesc. Inse-si
diurnalele slavice, chiaru si celle muscalesci mai
independinti, condemna procederea Prussiei. Diur-
nalele italianesci si celle romanesci nu le aminti-
mu, pentru ca simpatiele loru cãtra francesi, este
lucru forte naturalu, sangele apa nu se face.

Dar' indesiertu am cercá in diurnalele nem-
tiesci una singura voce libera. Chiaru de ar' vre
cutare barbatu de inima a redica cuventulu pen-
tru dreptu si umanitate, acest'a nu o pote face in
liber'a Germania, pentru ca aici nu se pote vor-
bi si scrie decatu ceea ce place dlui Bismarcu.
Dupa acesta mesura este a se judeca opiniunea
diurnaleloru nemtiesci. Ca unu ce curiosu avemu
se insemnamu ca diurnalele semi-officiale si libe-
rale-nationale cërca a desculpá pre stapanulu si
maiestrulu loru pentru alabitiunea ca lasa Fran-
cesiloru Belfortulu.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 1. mart, 1871.

Siedintia se deschide la 10 ore a. m., sub presidiulu
ordinariu alu presiedintelu Paulu Somssich. — Dupa veri-
ficarea processulu verbalu alu siedintiei trecute, deputatii
Sigismundu Borlea, Ignatiu Helty, Ladislau Gonda, dr.
Alessandru Mocioni, Ern. Simonyi, c. Adamu Vay, Ios.
Iusth si Ioanu Vidats presinta mai multe petitiuni, cari se
transmitu comisiunii petitiunarie.

Ladislau Kvaszay pune pre biurolu camerei unu
projectu de conclusu, prin care cere ca se se primesca una
suma in bugetulu ministrulu de comunicatiune pentru regu-
larea fluviulu Waag. — Se transpune comisiunii financia-
rie spre opiniunare.

Ed. Sseniczey interpelleza pre ministrulu comu-
nicatiunii si pre alu interneloru in privintia nenorociloru
causate prin esundarea Dunarii.

Secretariulu de statu, Carolu Zeyk, raspunde ca gu-
vernulu, primindu mai multe depesie d'in comitatulu Tolnei
si alu Pestei in privintia esundariloru, a tramisu numai decatu
unu vaporu cu victualie in tienuturile esundate, provocandu
totu-una-data comitatele Toln'a si Pest'a a esmite cate unu
comissariu, cari se asiste la impartirea victualieloru tramise.
— Interpellantele este multiumitu cu responsulu secretariu-
lui, si camer'a id actu despre elu.

Raportorele comisiunii financiaie, Colomanu Széll,
relateza despre projectulu de lege relativu la acoperirea ero-
gatiuniloru pentru administratiunea provisoriu fumanu. —
Raportulu se va tipari si tramite la sectiuni.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea d'ilei: inchiaia-
rea desbaterii a supra propunerii deputatulu Gyórfy.

Raportorulu majoritatii comisiunii centrale, Paulu
Királyi, polemizeza in vorbirea sa finale contr'a mai
multoru oratori opositiunali, si recomanda camerei primirea
fara modificatiune a projectulu guvernialu. — Dupa ace'a
se submitu la votu projectulu guvernialu despre immultirea
escadroneloru de honvedi si se primesce. — Se face votare
nominalu a supra amendamentulu deputatulu Gyórfy, si
se respinge cu una majoritate de 68 voturi.

Se punu in desbatere celelalte proiecte de legi ale mi-
nistrulu pentru aperarea tierii. — Projectulu de lege despre
sistemizarea noueloru posturi pentru medicii de honvedi se
admite fara observare. — Cu privire la projectulu de lege
despre schimbarea staturiloru batalioneloru de honvedi, Gabr-
Várady propune una modificare stilistica, carea inse se
respinge, si asié projectulu se accepteza nestrmutatu. —
Dupa ace'a Gabrielu Várady presinta unu projectu de
conclusu, dupa care camer'a invita pre ministrulu pentru
aperarea tierii, ca se presinte catu mai curundu unu pro-
jectu de lege despre organizarea staturiloru caveriei de
honvedi.

Ernestu Hollán amintesce greutatile cu cari e im-
preunata organizarea staturiloru cestiunate, si invita camer'a a
respinge projectulu de conclusu d'in discutiune. — Se
respinge.

Urmeza projectulu de lege despre conchiamarea hon-
vediloru pentru a formá oficieri si sub-oficieri, si se admite
nestrmutatu.

Dupa ace'a se punu in desbatere bugetulu ministrulu
de comunicatiune, si in legatura cu elu projectulu de reso-

Intiune alu deputatului Mauritiu W a h r m a n n, relativu la calamitățile de comunicatiune.

Ministrulu de comunicatiune, Stefanu G o r o v e, incunoscintiea camer'a, că deslucirile necesare in privint'a detaiurilor le va primi de la consiliariulu de sectiune H i e r o n y m i.

Presedintele intreba camer'a daca voiesce a discuta mai autaiu proiectulu de resolutiune seu bugetulu? — Se decide a se pertrat' mai autaiu proiectulu.

Incependu-se desbaterea generale, ministrulu comunicatiunei G o r o v e dechiară că consente pre deplinu cu despusetiunile proiectulu d'in cestiune. — Dupa ace'a mai vorbescu Samuilu V a s s, Massimilianu F a l k si c. Antonu F o r g á c h, si cu acést'a

Siedinti'a se inchiaia la 2 ore d. m.

Siedinti'a dela 2. mart. 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a camerei la 10 ore a. m. — Dupa verificarea processulu verbalu alu siedintei precedente, presedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiunii petitiunarie d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii: Acatiu Kállay, Alessandru Csanády, Lad. Gonda, Alessandru Mednyánszky, Alessandru Almásy, Ernestu Simonyi si Vincentiu Babesiu.

Iosifu I u s t h propune ca pana la terminarea desbateloru a supr'a bugeteloru, camer'a se-si tiena siedintiele de la 10 ore demaneti'a pana la 4 dupa media-di. (Aprobare.) — Alessandru C s a n á d y dorese ca siedintiele se se tiena de la 8—12 ore. — Iosifu M a d a r á s z e de parerea se se tiena de la 9—12 si dupa media-di de la 4—7, seu de la 8 ore demaneti'a pana la 2 dupa media-di. — Eduardu Z s e d é n y i propune ca tempulu pentru tineria siedinteloru se se defiga de la 9 ore demaneti'a pana la 3 dupa media-di. — La votare camer'a adopta propunerea deputatulu Z s e d é n y i.

Dupa ace'a se cetescu a trei-a ora si primescu definitiv proiectele de legi ale ministrulu pentru aপরeraa tierrei, deliberate in siedinti'a precedente. — Se tramitu camerei magnatiloru.

Urméza continuarea desbaterei a supr'a proiectulu de resolutiune alu deputatulu Mauritiu W a h r m a n n, relativu la calamitățile de comunicatiune.

A. G u b o d y tiene că proiectulu de resolutiune alu lui Wahrman nu va delaturá calamitățile comunicatiuniloru, ci că este necesaria una lege, carea se constringa societatea drumulu de statu a-si implin' detorintele facia cu interesele tierrei. — Bar. Gabrielu K e m é n y vorbesce pentru propunerea lui Wahrman. Dupa-ce mai vorbescu Ernestu S i m o n y i, Iuliu K a u t z, M. J ó k a y, Lud. C s e r n á t o n y, ministrulu G o r o v e, Aristidu M á t t y u s, Emer. I v a n k e, h Lud. S i m o n y i si Maur. W a h r m a n n, camer'a admite fara votare proiectulu de resolutiune d'in discussiune.

Franciscu H á z m a n n invita camer'a, ca dupa terminarea desbaterei a supr'a bugetulu ministrulu de comunicatiune se pertrateze proiectulu seu de resolutiune presintatu cu privire la infiintarea mai multoru magazine in tiera. — Se decide.

Urmeza la ordinea d'ilei desbaterea generala a supr'a bugetulu ministrulu de comunicatiune, preliminaru cu 5, 158. 610 fl.

Ernestu S i m o n y i presinta urmatoriulu proiectu de

FOISORIA

Scurta istoria a societatei iesuitiloru.

(Urmare.)*

Statutele si legile iesuitiloru. Pentru ca se cunosci bine scopulu si spiritulu ori-carei societati omenesci, se cere neaparatu, ca se afli mai autaiu, dupa ce legi si asediamente se guverna si administra aceea. Multu tempu regulamentele iesuitiloru au fostu si au remasu pentru cealalta omenime unu adevratu misteriu, d'in care cauza s'au si raspanditu a supr'a loru cele mai fabuloase opiniuni. Asta-di acelea regulamente, legi, statute, au ajunsu a fi proprietatea totoruru cati cunoscute alte limbe; numai in limb'a nostra romanesca cuprinsulu aceloru-a nu s'a vedutu pre catu scimu noi, neci intregu si neci macaru in estrasu. Spatiulu nostru ne suferu a le reproduce aici numai in estrasu.

Intielesulu statuteloru d'in 1540 este acestu-a:

1. In tote afacerile societati si in tote detorintiele cari cadu a supr'a fia-carui membru, numai generariulu alesu d'in midinloculu ei are dreptulu de a decide, care pentru ce feliu de ocupatiune este aptu si capace (adeca generariulu iesuitiloru este investitu cu potestate monarchica absoluta.)

2. Acelu-a-si generariu are dreptulu de a proiecta regulamente si legi pentru societate, era acést'a are dreptulu de a le discute si respinge in casuri grave, nu inse si in casuri urgente, si neci in casuri mai usiore. Era essecuti-

resolutiune. 1) Camer'a esmite una comisiune constatatória d'in 12 membri, care, dupa-ce va fi ascultatu opiniunea barbatiloru de specialitate d'in strainetate, va avé a elaborá si presintá in cointelegere cu ministrulu comunicatiunei unu planu despre perfectiunarea drumurilor de comunicatiune d'in tiera. 2) Ministrulu financiiloru va presintá camerei unu conspectu despre erogatiunile ce se receru pentru perfectiunarea drumurilor. 3) Comisiunea ce se va esmité va avé a presintá unu proiectu despre modulu care trebuie observatu in venitoriu cu ocaziunea accordarii concessiuniloru cáiloru ferate. 4) Comisiunea consiste d'in 8 membri ai camerei reprezentantiloru si d'in 4 ai camerei magnatiloru. 5) Consultările comisiunei d'in cestiune sunt publice, si despre cursulu loru se va duce unu diariu seu unu processu verbalu.

Siedinti'a se inchiaia la 2 1/4 ore d. m.

Discursulu

deputatulu Sigismundu Borlea

tienutu in siedinti'a camerei repr. Ungariei, in 17. fauru, la desbaterea bugetulu ministeriulu de culte si instructiune publica.

Onor. Camera! Facundú-se la ocaziunea desbaterei de facia d'in mai multe parti vorba despre inspectorii scolari ai guvernulu, si manifestandu-se mai multe pareri despre chiamarea si scopulu loru, precum anulu trecut, intru asemenea si asta-data s'a disu, ca ei, acei inspectori scolari, nu corespundu scopulu si chiamarei loru; eu d'in parte-mi — marturisescu ca in acésta privintia nu potú fi de acordu cu dnii antevorbitori; pentru ca eu credu, ca daca si nu-si voru fi implinitu acei inspectori preste totu chiamarea, in parte inse totu-si au corespunsu; — (s'audimú!) ca-ci eu sum de convictiunea, ca guvernulu n'a numitu pre inspectorii scolari pentru scopulu culturai poporulu, ci cu totulu d'in alta cauza, d'in altu motivu. Trebuie se tienu acést'a cu atatu mai vertosu, ca-ci candu era sub desbatere legea pentru instructiunea publica, eu in privint'a inspectoriloru scolari facusemu propunerea, ca prin lege se se dispuna, cum-ca inspectorii scolari prin diferitele parti se se puna d'in mai oritate a nationalitatiloru, cum se numescu ele aici, cari locnescu acele parti, pentru ca astfelu ei se scia cum se cade limb'a majoritatii, la a carei cultura au se conluere; — dar' d'in partea guvernulu s'a adusu ca — propunerea nu este de lipsa, fiindu-ca ceea ce pretinde ea, se intielege de sine. De sine — adevratu ca s'a intielesu ce-va, nu inse ceea ce propusesemu eu, ci tocmai contrariulu. (Sgomotu.) Celu putienu urmările acést'a au doveditu; ca-ci in acele districte, unde romanii sunt in mai oritate absoluta, nu numai ca n'a pusu inspectori romani, ci a pusu de acei-a, cari sciu ungresce, nemtiesce, dora si francesce, dora chiaru si slovaccesce, dar' tocmai romanesce nu; si d'in contra, intre slovaci a numitu inspectori cari sciu ungresce, nemtiesce, dora si romanesce, dar' slovaccesce nu; astfelu este, de candu unu atare inspectore scol. merge se visite vr'o scola si se incerca a pronuncia cate-va cuvinte in limb'a scolei pre care n'o scie, atatu copiii, catu si dascalulu trebuie se prorumpa in risete, si MSa dlu inspectoru devine obiectu de batujocura — pre spesele guvernulu. (Ilaritate.)

Dupa a mea parere, pre cum am disu, guvernulu n'a

nea legiloru si tota potestatea de comandante supremu remane depusa in manile generariulu.

3. Membrii societati se obliga a depune inca si unu alu patru-lea votu, carele este: supunerea neconditiunata si absoluta la voint'a papei (obediencia illimitata erga pontificem), in catu ori candu acestu-a li-ar' comandá, ca se merge in ori-si-ce misiune si se intreprinda ori-ce lucru pre lume, la pagani, la eretici si la schismatici, ei se se supuna neconditiunatu si se implinesca cele poruncite, diu'a noptea, de aici pana la Indi'a.

4. Neci unu iesuitu se nu cunteze a se imbiie, a se offeri elu insu-si pentru vre-una misiune, ci fia-care se astepte, pana lu va destiná si denumí insu-si Ddiu, adeca pap'a, ca locutienetoriulu alu seu, si generariulu societati.

5. Toti membrii societati au se jore ascultare si supunere neconditiunata comandantelu generale, carele este locutienetoriulu lui Isusu pre pamentu.

6) Neci unu membru nu póte posedu avere privata, si neci chiaru societatea ca atare; d'in contra pentru institute, scóle, colegie, universitati, ospitale, etc., potru primi ori cata avutia li s'ar' dá. D'in scolarii si studentii scoleloru iesuitice se primescu tenerii la noviciatu pentru societate.

7. Aici iesuitii, cari sunt totu-una-data si preoti, sunt obligati a indepliní oficiulu eclesiasticu inca si atunci, candu nu li s'ar' veni neci-unu beneficiu, era rogatiunile (officium, adeca cum sunt rogatiunile óreloru, ale demanetiei, etc.) nu sunt obligati a le face in comunu ca alti calugari, ci fia-care pentru sine. Acést'a insemna atát'a, ca iesuitii nu sunt obligati a petrece vietia contemplativa, ca alti monachi, ci tocma d'in contra, vocatiunea loru este a petrece in lume intre ómeni, spre a-i invetiá, a le administrá sacramentele, a-i confirmá in credintia, era pre necatolici a-i catolisá.

pusu pre inspectorii scol. pentru scopulu crescerei populu, ci pre d'o parte ca se aiba agenti cari, caletorindutiéra, se faca servitii politiale, pre de alta parte, — acestu-a este scopulu principalu alu numirei loru, — a magiariseze tier'a (Iarma), ba chiaru temeulu principalu inse-si legei de instructiune este magiarisare (Iarma); I a mea parere este acestu-a.

A dou'a cauza a numirei aceloru inspectori a fi ca-ci imultindu-se preste mesura credintiosii guvernatori de oficie, dupa ce ei nu potura incupe toti la r'ia si prin ministerie, ei nepadira pre guvernulu, ca — se fia de ei, cum o se fia ei remunerati pentru servitioru? (Ilaritate) la acést'a guvernulu molcomindú d'isú: Nu ve temeti copii, (mare ilaritate) m'am ingitu eu de voi (Ilaritate), — vedeti, voi n'ati fostu nici pentru curia, nici pentru áte oficie de statu; deci nu creá pre sém'a vostra posturi speciale, cu titlu de r'ia Vostra, cu lefe bune si fara nici unu lucru (Ilaritate generale); aceste posturi voru fi bune pentru voi; va face d'in voi crescatori ai poporulu (Ilaritate sgomotosa!); — li-a datu deci titlu de „mariti“ si consiliari regii, li-a datu lefe mari, li-a datu si — personalu (Ilaritate; intrebári: ce li-a datu?), — personalu (ce?); — mi se impare ca nu pricepeti ce voiu se diu vi spunu deci pre latinia: li-a datu unu personalu, cutoriu d'intr'unu adjunctu si unu scriitoriu, va se dica principalulu impreuna tocmai o compania de preferance (Ilaritate generala), si pentru ca companiei da nesci se nu-i lipsésca nici servitulu necesariu, pentru ca fia cine se li aduca sugári si alte trebuintiose, li-a dá inca si unu servitioru oficialu. (Mare ilaritate.)

Acestea sunt, onor. camera, dupa mine, causele si a purile pentru cari s'au numitu inspectorii scol. De unde credu, ca ar' fi multu mai bine, mai respundetoriu scopu, daca acele 265,000 de fl., preliminate pentru inspectori scolari, pre langa stergerea aceloru oficie, s'ar' impartit tre confessiunile mai serace pre sém'a scoleloru loru; ca prin acést'a crescerea poporulu intr'adeveru s'ar' inaitu multu mai bine de catu prin inspectorii scol.; de a parte acésta onor. camera ar' dovedi ca si-duce a minte de seracime. Eu d'in parte-mi sum convinsu ca daca a suna s'ar' impartit pre sém'a scoleloru confessiunale si control'a guvernulu, de care eu nu me temu, s'ar' foli numai spre scopulu crescerei poporulu, cultura poporulu ar' dobandi unu aventu mai mare. Si credu mai departe ca si insu-si guvernulu trebuie se aiba acésta preveda, dupa ce a potutu se se convinga ca prin inspectorii scol. nu se pote face magiarisarea pre cum nu s'a putu face la anulu 1859 germanisarea; ca-ci totu este, ca in in acelu anu ministrulu im. de culte, cu tele Thun, prin o asemenea lege a incercatu germanisare d'ar' — firesce nici elu n'a reusatu, precum toti bine scim; — dupa mine deci, ce n'a succesu contelui Thun la 1859 de siguru nu va succede nici guvernulu de ast di, nici la 1871, si nici mai tardiu. Guvernulu n'are se terna ca prin stergerea institutulu de inspectori scol. a dintiosii i voru remane fara pane si-lu voru nepadi era pentru aplicare; ca-ci votandu-se in bugetulu ministeriulu de interne lefe pentru prefectii urbiloru libere, guvernulu bine-voiesca a-i pune intr'acele posturi, cari fiindu mai bine dotate si avendu titlu mai inaltu, de Ilustritati firesce ca si loru o se li placa mai bine; apoi si la acele posturi se voru pricepe pre atát'a, pre catu s'au priceput la inspectoratele scolari; in fine si activitatea li va fi tot

Numerulu iesuitiloru defiptu la inceputu de cap' pap'a Paulu III. a fostu numai de siese-dieci, prin urma si statutele d'in 1540 erau destinate numai pentru a mica compania: mai tardiu inse vomu vedé, ca incercan cu acelu numeru micu a fostu cu totulu desierta, d'in ca cauza si numerulu iesuitiloru s'a immultitu succesive la cate-va sute, apoi la mai multe mii, dupa ace'a si statute loru s'au mai amplificatu asié, precum nu ar' fi creditu ne unu omu pre fact'a pamentulu. Firesce, pentru-ca problema pre care si-luaseru ei a supr'a, era gigantica si cu totu extraordinaria, prin urmare d'isii erau constrinsi a cautu si midiolóce cu totulu extraordinarie, pana candu ajunsu de spaim'a si de urgi'a lumei intrege. Se fimu inse dreptu in totu respectulu si catra tota lumea. Tocma candu iesuitii nu aru fi luatú asup'a loru consolidarea potestatei monarchiei universale a totu-potente a papei dela Rom'a, un problema acést'a in totu casulu chimerica, ci daca ei si-ar' fi propusu numai a correge moral'a publica si privata omenimei de inainte cu 320 de ani, totu-si acésta unu problema era se fia forte apasatoria, nu pentru siese-dieci ci pentru siese-dieci de mii de barbati, si docti, si devotati cu totulu sublimei loru vocatiuni. Tóte documentele mi bune, cate ni s'au pastratu d'in acelea tempuri, marturisescu in unanimitate, ca corruptiunea in beserica ca si la curti domnitoriloru, ca si in clasele aristocratice si in cetati, ajunsese la culme, Insa-si Rom'a se numea, si cu totu dreptulu Babiloni'a. Respectulu si veneratiunea catra cele sante disparuse cu totulu. Era lucru de tóte d'ilele a potirele si asié numitele monstrie se se fure d'in beserica in catu pre la unele locuri trebuca se lege cani in laintru besericei, pentru ca se apere lucrurile sacre de furi sacri-legi. Casatori'a, juramentulu si ori-ce promisiune facutu

*) Vedi Nr. 19 si 20 ai „Fed.“

aceea, adeca a serie in tota lun'a cuitantia si a incassá angari'a graba. (Mare hilaritate.)

Asiu mai avé unele observatiuni in privint'a egalit'atei confessiunale, ce se amintí de mai multe ori; dar' dupa-ce de câti-va ani am invetiatu, cá egalit'atea de dreptu, aici in camera, precum si afara si in diuaristica, se intrebuintieza numai ca o frasa frumoasa, ér' candu este vorb'a ca ea, egalitatea, sè se puná în aplicare, nime nu vrè sè scia de ea, si prin urmare, cá a vorbi aici si despre egalitatea confessiunale ar' fi o respire de timpu, — pentru aceea nici nu mai facu amintire de ea, ci-mi inchiéu vorbirea.

„Albina.“

Scolasticu.

Tabele de parete, de Varna-Rosiu.

Dflele trecute avui ocaziune a vedé tabelele de parete pentru scolele poporali romane, compuse de Varna si Rosiu, invetiatori la scolele superioare romane d'in Lapusiulu-ungurescu. Am asceptatu ca mare doru aparint'a acestoru tabele au numai pentru cá asceptu cu asemene doru esirea si reuarea toturor lucrárilor literarie in sfer'a inventiamentului poporale, fiindu tare convinsu pre de o parte, cá daca in vr'unu terenu, abuna séma in celu alu invetiaturei poporului suntemu mai inapoiati, de-si de alta parte chiaru acestu terenu merita cea mai laboriosa atentiune a natiunii romane, fiindu-cá de la acésta cauza depinde nu numai viitoriulu nostru mai ferice, ci chiaru esistint'a nostra nationale; — dar' am asceptatu cu nerabdare aceste tabele si d'in motivulu, cá-ci pána acum amudusu lipsa absoluta de tabele de parete in scolele nostre poporale. Apoi si celu mai pucinu inisfatu in instruirea poporale va fi binesciundu, cá aceste tabele pentru scolele poporali sunt ce este pana de tote dflele pentru viet'a omenesca.

Asteptarea-mi nu m'a insielatu; tabelele au aparatu degiá, si inca in unu formatu si adjustare ce se pote aflá numai la poporele cele mai culte. Ele sunt compuse dupa metodulu scrisu-cetitului; fia-carei litere previne una icona in coloru natiunali, in care sunetulu initialu se exprime prin liter'a despre care se tractedia; pentru essemplu: literii i previne o icona infacisandu pre I a u s u pre cruce — literii l unu le u, — literii f f o r f e c i, etc.

Cei preceptoru ai metodulu scrisu-cetitului voru scí pre bine cátu sierbitiu facu aceste icone instructive la intraducerea mai usiora a scolárilor in scriere si cetire.

Dupa aceste notiie scurte nu-mi remane decátu a mai dice:

1. Cum-cá dd. Varna si Rosiu prin tabele lor de parete nu numai au facutu unu mare sierbitiu inventiamentului poporale si in specie invetiatoriloru, dar' ni facu si onore inaintea strainiloru; tabeleloru in compusitiune corecta, in adjustare eleganta, emuledia cu tabelele in asta sfera, ale ori-carei natiuni culte, — ba, fia disu ca intre parentese, ungerii, mai inaintati in cultur'a poporale si mai avuti, nici aprossimative n'au asemene tabele de parete.

2. Atragu atentiunea eforielor besericesci si scolastica, cá, dorere, aceste tabele s'au tiparitu numai in 1500 essemplarie, deci sè grabesca a si-le cascigá pentru scole pána candu inca se mai potu capetá, cu atátu mai vértosu, fiindu-cá, precum am audítu, aproape 1000 essemplarie sunt prenumerate. Acésta intreprindere avemu a o spriginí cu atátu mai vértosu, fiindu cá laudaverii autori diu-

ajunsesse de batu-jocura. Mai neci-unu popa nu erá fára asié numit'a concubina. Asasinatele prin veninu si pumnariu eráu la ordinea dflei. Neci pre tempulu imperatoriloru celoru mai spurcati d'in Rom'a antica nu ajunsesse moralitatea de batu-jocura mai mana, decátu se aflá ea pre la inceputulu reformatiunii.

In prima-vér'a anului 1541 iesuitii si-alesera de generariu pre fundatoriulu societáti loru, adeca pre Ignatiu Loyola, dupa aceea se si apucara de lucru, care pre unde-i impartí dinsulu. Indata inse dupa duoi ani se si cunoscu, cá cu siee-dieci de insi n'are sè faca tréba mare neci Loyola, neci pap'a. Preste acést'a se pare, cá ei la inceptu nu reflectasera neci la impregiurarea, cá membrii societáti sèu trebuie sè cunósca mai multe limbe, pentru ca sè se póta intielege cu poporele, séu ceea ce erá se correspondia si mai bine scopului, sè fia luati d'in tote natiunalitáti. Pentru membrii societáti aveáu limba comuna latin'a, cu aceea inse nu poteáu descende la poporu, la glóte, neci li ajutá nimiecu in Asi'a si in Americ'a. Intre acestea predicatorii si missiunarii protestanti, carii apucasera a traduce bibli'a si alte cárti bune in câte-va limbe, faceáu pasi rapedi cu doctrinele lor, si ce e dreptu, pre unde apucáu ei inainte, incepú a se mai corege si moralitatea, éra scolele resareáu ca d'in pamentu. Intre acestea impregiuráti fatali pentru scaunulu Romiei si pentru tota potestatea papei, facia cu asié rivali cumpliti, cum eráu capii si conductorii protestantiloru, pap'a Paulu III. se induplecá la luarea unei mesure estraordinarie, de care se iéu numai in pericole fórte mari. Elu xdeca prin bull'a sa d'in 14. martiu 1543, care se incepe cu cuvintele: Injunctam nobis — —, auctoritate pre Ignatiu Loyola, ca sè iéu in óstea sa calugarésca de iesuiti ori-cáti membri va voí elu. Totu-una-data pap'a doná iesutilor in Rom'a

metate d'in venitulu curatu l'au oferitu scolei centrali romane d'in Lapusiulu-ungurescu, a carei esistintia, in lipsa de mediu-loce materiale, este periclitata in gradulu supremu, fára ca sè se afle câte-va barbati de reputatiune, cari, compunendu unu comitetu spre acestu scopu, de nu altu-cum, prin colecte sè straduesca, ca nu cum-va acestu institutu de mare necesitate pentru cultur'a poporele sè apuna.

3. Daca ar' strabate graiulu meu slabu preste Carpati in Romani'a libera, asiu riscá o modesta parere, cá adeca guvernulu romanu ar' face forte intieptiesce cumpe- randu essemplariele restante si despunendu a se mai repará câte-va mii essemplarie pentru scolele d'in Romani'a.

4. Pentru inlesnirea intrebuintárii tabelor d'in cestiune, dlu T. Rosiu a compusu si unu „Indreptariu“, de-si scurtu, dar' forte instructivu.

Pretiuulu tabelor cu indreptariulu: 5 fl. 20 cr. — Se potu trage de fá Demetriu Varná séu T. Rosiu in Lapusiulu-ungurescu (M. Lápds), in Transilvani'a.

Codrus.

Nr. 127.

Sc. 44.

Cerculariulu

Santiei Sale Parintelui episcopu alu diecesei aradane, Procopiu Ivacicovicu, emisu cátra toti protopresviterii si administratorii protopresviterali in privint'a infintárii inspectoratelor scolarie.

Prè onorate Domnule Protopresviteru!

Sinodulu eparchialu gr. or. romanu d'in Aradu, tienutu in 1870, avendu inaintea ochiloru inforirea scoleloru gr. or. romane, si prosperarea inventiamentului si a culteii poporale; si considerandu cá protopresviterii, — ca fostii pána acum inspectori scolari, de dupa nou'a organizare a trebelor nostre besericesci si scolarie, sunt acum cu multu mai tare ocupati — chiaru si numai cu sarcin'a administratiunii trebelor besericesci, — decátu sè pota pre deplinu corespunde si recerintielor referitorie la administrarea trebelor scolarie, devenite asta-di multu mai multiplice: in siedint'a sa IX. d'in 28. aprilu 1870, sub Nr. 100, a decisu, ca consistoriulu sè denumésca inspectori scolari provisorii, in tote protopresviterátu.

Conformu acestui decisu sinodalu, subscrisulu consistoriu a aflátu dara de lipsa a impartí singuratecele protopresviterate — de dupa jurstári — in mai multe inspectorate, in fruntea caror-a pána la alte despusetiuni, a si denumitu câte unu inspectoru de scole cercualu greco-orientalu.

D'in aici sub % alaturatulu conspectu generalu se pote vedé atátu complexulu comuneloru de dupa inspectorate, cátu si numele respectiviloru inspectori.

Prin urmare, sprimandu-ti-se pré-onoratu Dtale recunoscintia consistoriala, pentru activitatea si zelulu ce l'ai manifestatu pána acum ca inspectoru scolaru, facia cu promoverea scoleloru si a inventiamentului poporalu, d'in submanuatulu tractu, prin acést'a pré-onoratu Dta esti deslegatu de sarcin'a administratiunii trebelor scolarie, ascepta-du-se totu-si si pre viitoriu dela pré-onoratu Dta a dá totu succursulu moralu si spiritualu, nu altcum ori ce date si desluciri, ce voru cere nou denumitii inspectori in trebele scolarie. Mai de parte, pré-onoratu Dta esti indrumatu, ca in interesulu causei acesteia-a comune, circularminte si

dué beserice „Dela Strata“ si cea „Dela S. Andreiu“, cum si unu locu mare, pre care sè edificé unu palatu mare pentru iesuiti. Apoi, fiindu-cá cersietori'a calugarésca a iesutilor inca incepú sè dèe rezultate mari, Ignatiu Loyola indata si infintáti câte-va institute noue, si anume: „institutu séu cenobiu“ pentru fetitie tenere, a caroru castitate erá in periculu, „asilu“ pentru femece caduete, demoralisate, „scóla de catechumeni“ pentru evrei, „orphanotrofiu“ pentru copii si fetitie fára parenti. Totu in acelu tempu iesuitii faceau processioni pompóse cu totu felulu de flamure si cu cantári, pentru ca sè traga luarea a-minte a lumai asuprá lor, éra predice tieneau nu numai in beserica, ci pretotendene, si mai alesu in piatie si la alte locuri publice. Totu prin susu citat'a bulla iesuitii mai cascigara unu privilegiu ne mai auditu pána atunci, cá-ci adeca pap'a desbracandu-se de potestatea sa monarchica, decretá asié ca pre viitoriu generariulu societáti iesutilor, fia acél'a ori-si-care, ascultandu numai unu feliu de consiliu alu membriloru fruntasi, sè aiba potestatea nelimitata de a modificá, schimbá, sterge, adauge in legile si statutele societáti, séu a le si abrogá cu totul si a pune altele in locul lor, dupa impregiurári, si totu-si acelea sè aiba valere deplina, inca si in casula, candu pap'a nu ar' scí nimicu de ele, sè aiba totu-si valere si taria, ca si cum le-ar' fi confirmatu insu-si pap'a.

Acésta decisiune desperata a papei Paulu III. stá d'in cuventu in cuventu in aceea-si bulla. Apoi acum sè se mai mire cine-va de nenumeratele esemple d'in istoria, unde se vede curatu, cá iesutilor nu li mai pasá neci de pap'a. Éca ce curendu votulu ascultarei orbi cátra nepi deveni paralisatu si in praxe ridiculu. De atunci inainte generariulu poteá sè schimbe statutele si legile societáti dupa

cátu mai caldurosu sè recomendi pre nou denumitii inspectori scolari atátu singuraticiloru invetiatori, cátu si respectiviloru directori locali, nu altcum singurateceloru comune besericesci, indrumandu-le, ca cu ori-ce ocaziune sè-i intimpine cu cuvinintiosulu respectu si incredere ca pre nesce mandataru ai consistoriulu, si sè li-se dèe mana de ajuto-riu intru implinirea detorintielor oficiose.

Ce se atinge de sfer'a activitáti a nou denumitiloru inspectori scolari, ace'a va fi totu ace'a, carea a fostu pána acum a pré-onoratu Dtale in causele scolarie, totu-si la actulu alegerii de invetiatoriu, pré onoratu Dta si pre viitoriu vei avé de a convocá, si ca presiedinte a deschide, conduce si incheiá respectivele sinode parochiale, ca si pána acum.

Deschiderea concursulu la statiunile invetiatoresci vacante inse, precum si compunerea listei candidatiloru, se va efectú cu contielegerea si invoirea respectivulu inspectoru scolaru.

La insu-si actulu alegerii de invetiatoriu inspectorulu participéza in calitate de vice-presiedinte, éra candu pré-onoratu Dta ai fi impededatu de a conduce presidiulu, atunci inspectorulu ocupa presidiulu, in care casu inse pré-onoratu Dta totu-de-un'a vei avé inca de timpuriu de a-lu incunoscintia.

Protocolulu alegerii lu-vei legalisá pré-onoratu Dta séu in casu de impedeare respectivulu inspectoru scolaru, ca-rele la tota intemplanrea va avé de a-lu susterne acestui consistoriu.

In fine, pré-onoratu Dta vei avé de a procurá pre sé-m'a inspectorateleru d'in tractulu pré-onoratu Dtale câte unu sigilu respective stampigu, cu urmatori'a inscriptiune: „Inspectoratulu de scole cercualu confessiunale greco-orientalu N. N.“, cari dupa ce voru fi gat'a indata le vei predá respectiviloru inspectori.

D'in siedint'a senatulu scolaru, tienuta in 28. ianuaru 1871.

Procopiu Ivacicovicu, m. p.
Episcopulu Aradului.

VARIETATI.

* (Incercarea lui Bourbaki de a se sinucide.) In urm'a mai multor lupte nefericite ce le-a avutu cu Werder, generalulu Bourbaki s'a retrasu la Besançon; audiendu inse aici, ca generalulu Manteuffel i-a taiatu lini'a de retragere, nefericitulu comandante eschiamá cá, in casu sè i-se intemple vre-o nenorocire, numesce de successoru alu séu pre generalulu Clichant. — Atátu starea cea misera a armatei sale, cátu si depesiele desaprobatorie ce le primí pre fia-care dí de la Gambetta, lu-adusera la supremulu gradu de desperare, incátu officierii d'in statulu séu majoru, sugrigiti despre starea spirituala a siefului lor, se incercau a departá dupa potintia tote armele d'in giurulu lui. — Vineri, in 27. ianuaru, Bourbaki primi éra-si una epistola de la Gambetta, in carea se diceá, ca pre elu inca lu-tienu de unu tradatoriu, ca si pre altii d'intre cei-a-lalti generali. La acésta acusa grava Bourbaki, plinu de amaritiune si stringundu in man'a-i tremuranda epistol'a fatale, díse: „Cei d'in Bordeaux uita, ca in acésta armata de 80.000 fetiori n'am decátu numai 35.000 soldati, ca-ci cei-a-lalti toti sunt netrebnci.“ Dupa acést'a tramise pre toti officierii d'in giurulu séu, parte cu diferite depesie,

placulu séu, éra membrii societáti in totu casulu aveau sè asculte orbesce, cá-ci altmintrea temnit'a cea mai intunecosá si alte pedepse adeverate militare eráu partea lor, éra pap'a trebueá sè taca, pentru-cá generariulu i poteá respunde forte scurtu si la intielesu: Tote acestea le facu numai pentru tine, pentru conservarea si adaugerea potestatei tale.

Prin una bulla d'in 3. iuniu 1545 se dá societáti iesutilor unu altu privilegiu éra-si ne mai auditu pána atunci, ca adeca iesuitii ori unde aru merge pre faci'a pamentului, sè aiba dreptu de a se suf pre ori-ce ambonu si a predicá, sè pota deschide si tiené pretotideni ori-ce scole voru aflá cu cale ei, séu mai bine, generariulu lor; sè pota administrá sacramentulu penitentiei (pocaintiei) si sè dèe deslegare de tote peccatele, inca si de celea rezervate numai papei, sè faca liturgia ori-unde si la ori-ce ora, sè administre tote sacramentele (tainele) fára a cere concessiune de la preotíme si dela episcopi, sè pota dispensá de voturi (fagaduintie religiose, evlaviose) si de peregrinagiuri.

Acestu privilegiu datu iesutilor, de care dinsic se bucura pána asta-di, fu cea mai grea si mai resinatoria lovitura de palma preste faci'a clerulu de miru si a episcopiloru, si cauza de ura si resbuñare inca si d'in partea celorlalti societáti calugarésce, unu adevratu votu de neincredere si blamagiu pentru cleru si calugari, votu inse de lauda si de incredere deplina pentru iesuiti.

(Va urmá.)

parte sub alte preteste, numai adjutantele sèu, carele abiè se reintorse ostenitu de multa amblare, remase in anti-camera. Bourbaki intrà apoi in chil'ia unui altu officieru si, luandu unu pistolu implutu, lu-ascunse la capetè-iulu patului sèu. Cătra ser'a scris mai multe epistole si tocm'a erà ocupatu cu regularea unoru scrisori, candu mediculu intrà in chil'ia. Ambii luara locu langa cuptoriu si discurarà pucinu la-olaita. Mediculu, care aflate pre generalu forte irritatu, lu svatui sè se culce si sè se odihnescă vre-o câte-va ore. „Dta ai dreptu, doctore; si credu că si Dta vei merge la odihna?“ — „Daca mi-vei concede, generale, voi mai remané inca pucinu aici la focu“, respunse mediculu. — Bourbaki se puse apoi in patu si inchise bine perdelele. Indata dupa aceea se audi una puscatura. Mediculu sarì spariatu si alergà la patulu generalului. „D'in nefericire, nu mi-a succesu sè me omoru“, dîse Bourbaki, care nu-si perduse consciint'ia nice unu momentu. Glostiulu adeca, in locu ca sè nimeresca timplele capului, cătra cari a fostu indreptatu, trecu cu vre-o câte-va policarie mai susu si i vulnerà apoi verfulu capului. — Adjutantele, care inca alergase la patulu generalului, primi mandatulu, ca sè merge la Bordeaux si sè-i conduca soci'a la Besançon Sosindu adjutantele la Bordeaux audi, ca domn'a Bourbaki a plecatu. Elu vrù sè se reintorca la Besançon, unde si-lasase armele, caii si bagagiulu, fiindu-cà a caletoritu in vestiminte civile, dar' erà pré-tardfu, cà-ci prussianii incungiurasera degià cetatea Besançon.

* (Mediu-locu nou de a regenerà lumea.) Unu rabbinu betranu, vedindu că omenii sunt asiè de rei, lumea asiè de agitata si că dreptatea este alungata de pretotindenea, încātu rare-ori si-afla unde-va vre-unu locu de refugiu, veni la convingerea, că spre vindecarea acestui reu, care iè dimensiuni tota mai mari, este chiamatu singuru numai poporul celu al-su alu lui Ddieu, adeca gidanii. Dreptu-aceea betranulu rabbinu se duse la poterniculu ministru alu honvediloru, care este totu-una-data si ministru-presiedinte ungurescu. si lu-rogà sè-si puna tota influint'ia, pentru-ca gidanii sè capete éra-si Palestin'a si Ierusalimulu; acolo apoi ei voru formà una armata tare, care se va intrepune in tota lumea pentru dreptu, dreptate si caus'a cea buna.

** (Ministeriulu ungurescu pentru a perarea tierei) incunoscintieze tote juredictionile, că contingentulu de recrute alu Ungariei pentru anulu 1871 va consiste, conformu art. de lege I. d'in anulu 1871, d'in 39,339 fetiori pentru linia si marina, si d'in 3934 fetiori pentru rezerva, prin urmare d'in 43,272 fetiori. — D'intre acesti-a cadu pre districtele supuse comandai generale d'in Bud'a 30,645 recruti si 3065 rezervisti; pre districtulu supusu comandai generale d'in Sabliu 6001 recruti si 600 rezervisti, si, in fine, pre districtulu de sub juredictionea comandai generale d'in Zagrab'a 2693 recruti si 269 rezervisti. Toti cei-lalti juni apti, dupa-ce se va fi implutu contingentulu prescristu, se voru inolà la honvedi, in sensulu §. 32 alu legoi de armare.

Consemnatiunea Contribuiriloru

pentru ajutorarea materiale a „Federatiunii.“

D'in Abrudu si Rosi'a-M. prin D. Vasiliu de Bosiota M. Dembulu. de la DD. Simeonu de Balintu, A. D. etc. 2 galb., Vasiliu Popu de Harsiani, 1 galb., Mateiu Nicola, adv. 10 fl., Basiliu Bosiota, 5 fl., Emiliu Bosiota, Cornelia Bosiota, Amalia Bosiota, câte 1 fl. Alesandru Lazaru 2 fl. Sevastianu Henzel, 2 fl. Michailu Cocu, 3 fl. Victoru Baritiu 2 fl. Iosifu Dra'i 2 fl. Giorgiu Decianu, Enea Silviu Hodosiu Letiti'a Hodosiu, Brutu Hodosiu, Ulpiu Traianu Hodosiu, Nerva Hodosiu, Ionu Iancu, Simeonu Caianu, câte 1 fl. Ionu Almasianu 3 fl. Dr. Nicolau Stoia 4 fl. Ionu Todescu, Virgilu Todescu, Giorgiu Balta, Giorgiu Ivascu, Moise Laslan, Nicolau Crisianu, Nicolau Lobontiu, Ionu Popu, arindator, Giorgiu Ceterasiu, Ionu Vladu, Petru Coroiu, Ionu Danciu, Nicolau Baisianu, Clementu Popescu, Ionu Ciora, rosiianulu, Lazaru Vladu, câte 1 fl. Ionu Visea, Ispasu Todea, Nicolau Fodoreanu, Alessandru Danciu, Ionutiu Darabantu, câte 2 fl. Sum'a 3 galb., si 71 fl. v. a.

D'in Arduatu (Satumare) de la DD. Simeonu Stanu, jude cerc. 10 fl. Grigoriu Henghia, not. si m. de posta, 5 fl. v. a.

D'in Pecic'a-romana, prin D. Nicolau Philimontu, adv. not. com. de la dea 20 fl. v. a., de la DD. Ferentiu Dimi-trescu, parocu, 5 fl., Vasiliu Caracioni, comiss. de secur. 1 fl., Iancu Bodrogianu, primariu com., Teodoru Dragosiu, agronomu, Ionu Iosa, agron., Mitru Jugu, agr., Petru Aconiu, agr., Giorgiu Gebelesiu, docente, Ionu Ardeleanu, agr., Ionu Efticiu, agr., Lazaru Tamadanu, agr., Floru Crisianu, comerc., Demitru Novacu, agr., Dinu Chevresianu, agr., Alessa Igrisianu, agr., Petru Cradigati, agr., Teodoru Mateos, econ. comunulu, Vasiliu Tereteanu, cancel. com., câte 1 fl., Giorgiu Petroviciu, not., 2 fl., Danila Sabou, agr., Giorgiu Pont'a, agr. câte 60 cr., Giorgiu Cimpoiesiu, agr., 50 cr., Teodoru Aradanu, agr., Marcu Cruceanu, agr., câte 20 cr., Giorgiu Oradanu, agr., Ionu Lontieru, agr., Nicolau Novacu, agr., câte 50 cr., Demitru Ciobanu, agr., 20 cr., Massimu Cismariu, agr., 40 cr., Traila Chevresianu, agr.,

Manuilu Pont'a, agr., Davidu Sciopu, agr., Demitru Tamadanu, agr., câte 50 cr., Stefanu Pont'a, agr., Lazaru Seriantiu, agr., Constantinu Vintianu, agr., Giorgiu Pont'a trif. agr., Alessa Igrisianu, sen. agr., câte 20 cr. Constantinu Imbroniu, agr., Iotia Selagianu, agr., câte 30 cr. Sum'a 52 fl. 80 cr. v. a.

D'in Logosiu, prin D. Can. Michailu Nagy, de la dea 5 fl. de la DD. Iova Popoviciu, cav. ord. pont. comerc. 5 fl., Iulianu Ianculescu, ass. trib. com., Michailu Chisiu, Can., Titu Hatiegu, adv. Teodoru Bordasiu, adv. câte 2 fl., Iuliu Petricu jud. cerc. deput. diet. 5 fl. Stoianoviciu 3 fl., Petru Kóvári, Panaiotu, Musta, Petru Givi, Nicolau Biraescu, cetatieni, I. Popavitia, comenc., Petru Catrusca, comerc. câte, 1 fl. Sum'a 33 fl. v. a.

Sciri electrice.

Bordeaux, 1. martiu, noptea. In siedint'ia adunării nationale Ludovicu Blanc vorbi contr'a éra Changarnier, Buffet, Thiers, Brunet, Arago si Milliere pentru ratificarea conventiunei de pace. Dupa votare, Keller reinnoi in numele deputatiloru d'in Lotaringi'a si Alsaci'a protestulu, prin care se dechiara de nevalida veri-ce cessiune teritoriale, si si-reserva dreptulu de reincorporare cătra Franci'a. Mai departe Keller dechiarà, că deputatii nu mai potu remané in adunarea nationala si a representà unu tienutu cedatu inimiculu.

Viena, 2. martiu. Diferint'ia d'intre Spani'a si Egiptu se apropia de una complanare pacifica. Consuliul poteriloru straine s'au pronunciatu in favorulu legalitatii pretensiunei facuta de consulu ispaniolu, si una potere amica va primì intrevinerea.

Viena, 2. martiu. Diariulu „Presse“ publica unu telegramu d'in Berolinu, care comunica, că lordulu Loftus a cetitu in Berolinu si Russel in Versaili'a una depesia a lui Granville, carea protesteza contr'a marimei contributiunei si a confinielor teritoriului ce are a se cede. Bismarck repinse depesi'a in modu categoricu.

Parisu, 2. martiu. Este inca linisce; cu ocaziunea intrării trupelor germane nu s'a intemplatu nimicu. Dupa-ce a primitu Favre telegramulu, că adunarea nationala a votatu preliminariile de pace, se duse la Versaili'a si ceru sè se scota trupele germane d'in Parisu. Bismarck ceru inse protocolulu officialu alu siedintiei; dupa sosirea acestui-a Favre merse de nou la Versaili'a. Este deci probabilu, că nemtii voru curat' asta di Parisulu.

Londonu, 2. martiu. Siedint'ia conferintiei, care a fostu sè se tiena joi, s'a amênatu de nou. Ambassadorulu francesu, ducele de Broglie, n'a primitu inca instructiuni de ajunsu.

Viena, 2. mart. „Neue fr. Presse“ comunica d'in Bordeaux cu datulu I. L. c.: Adunarea nationala acceptà unu amendamentu alu lui Thers, facutu in urm'a vorbirei ex-secretariului lui Napoleonu, Conti, care face respunditoriu pre Napoleonu pentru nenorocirile Franciei, si proclama detronisarea lui. — Mai tote diariile aparura in forma de necrologu. Toti recomanda sustinerea ordinii si incedere in venitoriu.

Berolinu, 2. mart. Incercàrile d'a intrainà pre Prussi'a de cătra Russi'a, urmarea caroru-a se dice a fi fostu apropiarea acestei d'in urma cătra Austri'a, sunt a se considerà cu totul de nimicite; in cercuri lediplomatice de aici se crede, că amiceti'a prusiaca-rusa e mai intima decâtu ori si candu alta data.

Bordeaux, 2. mart. Cremieux adresa presiedintelui adunării una epistola forte patriotica, prin care lu-incunoscintieze, că offere 100.000 franci pentru desdaunarea de resbelu; fiasce-care francesu trebuie sè aduca sacrificie, pentru ca in patru septemane sè curatiesca Franci'a de inimicu.

Parisu, 2. martiu, la 5 ore ser'a. Asta-di se schimbà ratificarea conventiunei de pace.

Viena, 3. martiu. In cercurile parlamentare se vorbesce despre dissolverea senatului imperialu. — Comissionari d'in Prag'a au primitu ordinu, sè cumpere possessiuni pre sem'a lui Napoleonu.

Parisu, 3. martiu. La intrarea nemti in Parisu, unu cordonu de truppe francese iè decà intrarea francesiloru imbracati in unifu. Patrile calaretie incungiurara cortelele ocupat nemti. Gard'a nationale n'a facutu nice una care; stradele, la inceputu gole, se implura tardfu de poporu. Cetatea este liniscita. Tia trupelor nu este de desaprobatu.

Bordeaux, 3. martiu. Foiele consentitote votarea preliminariloru de pace. Gambetta a cetatu a mai fi membru alu Adunării nationelu reprezentà departementulu Rinului de

Brussella, 3. martiu. Armata belgianu pune pre pitioru de pace; tote militifele se mitu a casa.

Bordeaux, 3. mart. Guvernulu decia concedià gardele nationale mobilisate. Prusii cepura asta-di demanetia a se retrage d'in Paris la 11 ore retragea va fi degià terminata.

Constantinopolea, 3. martiu. Schumar a eruptu una revolutiune. Congrebulariloru se va duschide in dfilele aceste. rele veziru va demissionà, si Djemil pasi'a se numi ministru pentru afacerile esterne.

Londonu, 3. mart. Comissiunea penstatorirea paciè se va intrunì in Brussella, in eteman'a cea mai de aproape; pentru Bismarck inchiriatu chille in hotelulu Bellévue. Franci'a fi representata prin Jules Favre.

Londonu, 3. mart. „Daily Telegraph“ comunica, că aspectulu Parisului la intrarea trupelor nemtiesci a fostu miscatoriu. Nemtii fi primiti la port'a triumfala cu larma si siuieratu s'au auditu strigete de: Traiesca Franci'a! Valleria facu ordine. Ducele de Koburg caleri trupele cele mai urite francesiloru, adeca cu varesii si ulanii. — Dupa revista, Bismarck mela Neuilly; elu prospicià bine inse irritatu.

Versaili'a, 3. mart. Imperatulu si picipiele de corona sunt gat'a de drumu. Principu Fridericu Carolu voiesce a-si transpune cortelugeneralu la Rheims.

Bucuresci, 3. martiu. Dambovitia esundatu de duoe dfile si a innecatu una parte capitala. Guvernulu a luat totu mesurile necesu pentru scutirea esundatiloru.

Bordeaux, 3. martiu. Guvernulu fu cunoscintiatu, că Belgiulu a recunoscutu republica francesu.

Viena, 4. martiu. „Neue fr. Presse“ adu in combinatiune telogramele schimbate intre imperatulu nemtiescu si tiarulu Russiei cu renascenta santei aliantie si crede, că cabinetulu cislaitanu asta-di ar' fi preludiulu intrării Austriei in conculu nemtiescu-rusescu.

Berolinu, 4. mart. Imperatulu si picipiele de corona voiescu sè se reintorca inda dupa ratificarea paciè. S'au facutu despusetiuni petru retragere; trupele se retragu la confiniu 50.000 fetiori remanu in Franci'a. La intran trupelor in Parisu au participatu marele du de Mecklenburg, ducele de Koburg, principu Otto de Bavaria, picipiele de corona sassonu picipiele de Württemberg. — La proclamatiun de ieri a paciè au participatu intrega famili'a imperatesca, toti generalii si ministrii; proclamatiunea s'a impartitu intre poporu.

Burs'a de Vien'a de la 3. martiu 1871.

5% metall.	59.—	Londra	124.55
Imprum. nat.	68.30	Argintu	122.75
Sorti d'in 1860	95.60	Galbenu	5.80
Act. de banca	724.—	Napoleon'd'or	9.92
Act. inst. cred.	253.50		

Responsu. Dni G. F. Válaszut. Cu ocaziunea transcrierii d'in protocolulu vechiu in cellu nou, s'a trecut cu verea, — continuarea se va face conformu dorintiei espressa.

Nrii 2, 3, 5, 7 d'in an. c. nu-i mai avemu, prin mare neci Ddloru reclamanti, neci nouilor prenumeranti, de aici innainte nu li potemu servi cu acei Nri. Intardiatu insinuári de prenum. au fostu caus'a de nu ne poturamu orientà in privint'ia nrului de esemplarie; d'in noue sum esempl. abiè ni-a remasu pentru Red. câte unu ess. d'in Nri amintiti.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU